

71 . Grădiștea de Munte | Comuna: Orăștioara de Sus | Județ: Hunedoara | Punct: Poarta de Sud | Anul: 2014

Anul: 2014

Cod RAN: 90397.01

Perioade: Protoistorie, Antichitate

Epoci: La Tène, Epoca romană timpurie, Epoca romană târzie

Tipuri sit: exploatare/carieră

Categorii sit: Domestic, Apărare (construcții defensive), Civil

Autori: Cristina Bodó, Cătălin Cristescu, Gelu Florea, Gabriela Gheorghiu, Eugen Iaroslavschi, Răzvan Mateescu, Luca Paul Pupeză, Liliana Suci

Instituții: Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca

Raport

În campania din anul 2014 cercetările de la Grădiștea de Munte s-au derulat într-un singur punct, anume în apropierea porții de sud a fortificației, fiind continuată investigarea arheologică a zonei în care a apărut o matriță de bronz cu o valoare istorico-arheologică excepțională. În anul 2013 au fost trasate două suprafețe denumite convențional SP I/2013, respectiv SPII/2013 și o secțiune, SI/2013. S-a observat că, în antichitate, în zona menționată au avut loc diferite amenajări de anvergură, precum îndreptarea stâncii native, săparea unor șanțuri în stâncă sau aducerea unor cantități mari de pământ pentru realizarea unor noi structuri defensive. Datele noi impuneau extinderea săpăturii, astfel că în anul 2014 au fost deschise două noi secțiuni și o suprafață, notate SI/2014, SII/2014 și SPI/2014 (fig. 1). Totodată, a fost finalizată cercetarea în SPII/2013.

Secțiunea notată SI/2014 a fost poziționată la NNE de SPI/2013, cu un martor între ele de 0,5 m. Ea era orientată NV – SE, a avut o lungime de 5,5 m și o lățime de 2,5 m. Și aici s-a constatat că, în antichitate, au fost aduse cantități mari de lut, pământ amestecat cu micașist și pământ lutos cu sfărâmătură de micașist. Stânca a apărut la 1,3 – 1,5 m adâncime, în partea mediană și estică a secțiunii, în vreme ce în extremitatea vestică ea nu a fost atinsă, cu toate că săpătura a ajuns la o adâncime de 2 m, după care a încetat din cauza pericolului de prăbușire a pereților secțiunii.

Nu a fost identificat nici un complex, dar în diferitele umpluturi au apărut numeroase fragmente de la vase ceramice, bucăți de țigle, cuie, zgură de fier etc.

Secțiunea SII/2014 a fost amplasată la SEE de SPI/2013, cu un martor între ele de 0,5 m. Ea a avut o lungime de 5 m și o lățime de 3 m, fiind orientată NE-SV. Ulterior, s-a realizat o extindere dreptunghiulară, de 1,8 m lungime și 0,7 m lățime, în colțul nordic al secțiunii.

Rădăcinile fagilor seculari au afectat puternic stratigrafia în această zonă, dar s-a putut observa, totuși, prezența unui strat consistent de lut galben amestecat cu micașist, cu o grosime de 0,8 – 1 m. În jumătatea vestică a secțiunii stânca a apărut la o adâncime de 1 – 1,2 m față de nivelul actual de călcare. Ea a fost cioplită sumar, fiind practicate un fel de trepte cu înălțimea de cca. 0,15 m.

Lângă peretele vestic al secțiunii s-a conturat o groapă săpată în stâncă a cărei cercetare exhaustivă a impus realizarea extinderii dreptunghiulare menționate anterior. Ea avea diametrul în partea superioară de 1,2 m, în treimea inferioară ajungea la un diametru maxim de 1,6 m, pentru a se micșora apoi, diametrul bazei fiind de 1,2 m (adâncimea gropii era tot de 1,2 m) (fig. 2).

Excavarea umpluturii sale a prilejuit una dintre cele mai surprinzătoare descoperiri, aici fiind găsite zeci de bucăți de sticlă, dar și o turtă masivă din fier și numeroase nituri rotunde din fier care, în antichitate, fuseseră prinse pe un suport din piele. Tot în umplutura gropii, la adâncimi diferite, au apărut fragmente ceramice și cuie din fier.

Suprafața denumită convențional SPI/2014 a fost trasată la SE de SPII/2013, cu un martor între ele de 1 m. Ea a avut 4 m lungime și 3,3 m lățime, poziționarea și dimensiunile ei fiind calculate în așa fel încât să ofere posibilitatea obținerii, prin asocierea datelor din suprafețele SPI/2013, SPII/2013 și SPII/2014, a unor profile lungi pe direcțiile NV-SE, respectiv NE-SV. Cercetarea arheologică nu a fost finalizată, urmând ca suprafața să fie redeschisă în campania din anul 2015.

Din punct de vedere stratigrafic s-a constatat existența unei nivel compact de pământ lutos amestecat cu sfărâmătură de micașist, cu o grosime ce a variat între 0,45 și 0,8 m. În acest strat s-au aflat fragmente ceramice și obiecte din fier. Sub el, cel puțin în partea vestică a suprafeței, a apărut un strat de sfărâmătură de micașist, cu o grosime de 0,2 m, sub care se afla stânca nativă, sumar îndreptată.

Aici au fost observate două șanțuri săpate în stâncă, primul dintre ele cu o lungime de cca. 2,7 m și lățime de 0,40 – 0,45 m. Orientarea lui era aproximativ pe direcția est – vest. Al doilea avea o lungime de 1,9 m, o lățime de 0,3 – 0,4 m și era orientat nord – sud. Este de menționat că laturile lor scurte se intersectează aproape în unghi drept și că ambele șanțuri continuă pe direcțiile menționate, situație evidentă pe profilele de vest și de nord ale suprafeței (fig. 3).

Suprafața notată SPII/2013 a fost trasată paralel cu SPI/2013, cu un martor de 1 m între ele; ea a măsurat 4 m în lungime și 3 m în lățime. Cercetarea nu a fost finalizată în primul an, astfel că suprafața a fost redeschisă în anul 2014. Din punct de vedere al stratigrafiei generale, situație este similară celei înregistrate pentru SPI/2013, în sensul că, sub humusul modern, s-a constatat prezența unui strat consistent de pământ lutos amestecat cu sfărâmătură de micașist.

Este de consemnat că, direct pe stânca nivelată, au apărut fragmente ceramice și obiecte de fier, între care și țintele de la o caliga. Tot aici a fost cercetat complet un segment de peste 3 m lungime al unui șanț săpat în stâncă, cu o lățime de 0,45 – 0,55 m și o adâncime maximă de 0,9 m (fig. 4).

Funcționalitatea șanțurilor amintite în rândurile de mai sus nu este, încă, sigură, dar cel mai probabil ele au aparținut unui sistem de drenare/transportare a apei pe distanțe mari. În anii următori se intenționează identificarea traseului lor complet.

Datele acumulate până în prezent converg în a argumenta că zona a trecut prin diferite faze de amenajare în antichitate. În umpluturile variate de lut și de pământ amestecat cu micașist au fost descoperite numeroase artefacte, precum cuie din fier, țigle, fragmente ceramice, unele de factură dacică, altele de factură romană, bucăți de sticlă, unelte și arme din fier etc. (fig. 5). Este vorba, cel mai probabil, de materialul de construcție și de inventarul parțial al unor edificii distruse în perioada războaielor de la începutul secolului al II-lea p. Chr., ale căror resturi au fost prinse în masele mari de pământ dislocate aici. Unui asemenea inventar, al unui atelier de bijutier (?), îi va fi aparținut inclusiv matrița de bronz.

Toate artefactele au intrat în patrimoniul Muzeului Civilizației Dacice și Romane – Deva.

Informații suplimentare online

[Raportul 5325 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
